

„ROBOTCHUY NAROD

(THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.

(Affiliated with the S. D. Party of Canada).

THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA

Published weekly by

THE „ROBOTCHUY NAROD“ ASSOCIATION

at 144 Higgins Ave.

Winnipeg, Mn.

Subscription \$2.00 a year.

Економічне значінє пролетаріату

Тепер класа капіталістів економічно має перевагу. В їх руках знаходять ся поля, ліси, копальні фабрики, машини залізні дороги, спіхлярі, скляні взнагалі майже цілий витвір і доди товарів.

Робітники однакових котрі дійшли в поваі до класової свідомости не стоять з заложеними руками. Вони з праслугуючих ім прав уміють зробити вжиток і стають мужно до борби. На вічах, в письмах в бршурах і відозвах звертають ся до широких робітничих мас і представляють ім їх кривду і бажаня їх змаганя і мету.

Не менше сильними стають ся стоваришеня кооперативні робітників. Хоть одна робітничка родива не купує, много, але мільони тих родин зложіні на одно роблять дуже великий вплив на форму економічного життя.

Позаяк стоваришеня конзумційні старають ся загорнути і саму продукцію в свої руки то можемо сміло сказати, що і то не буде без свого впливу в дусі соціалістичнім на теперішній суспільний лад.

На поли політичній класа капіталістів тепер має еще перевагу в парламентах і громадах. має она більшість і кожної хвилі може робити що їй подобаєсь; позаяк її вплив сягає до адміністраційних тіл і судів; на її услугах стоїть військо і поліція, готова кожної хвилі до оборони теперішнього суспільного ладу; її інтересе служить школа і церква; для нбої запродаєна преса ширить затрута межи робітництвом для її користи. Капіталістична класа чує ся еще панкою кируючою парламентами, урядами і властями. На її бажаня узброєні орди поліціантів боронять „святую власність“ — судії кдають ся сквалливо до нищення „зброднярів“, котрі хо-

тятя повалити теперішній, через самого бога установлений лад. Попи в імя релігії старають ся втягнути маси робітництва від класової борби, від борби о здобуття більшого куска хліба, показуючи їм позатрбову нагороду і щастя. Школа виховує молодіж в ворожим дусі соціалістичному і вноує в ню покірність і слухачість. Проса капіталістична свідомо очернює робітничий рух і настроює опінію людства ворожо до соціалізму до революційної думки, представляючи телевізійний лад, яко щось негідного істнованя.

Але і на тім поли праця агітаційна і організаційна не липилась без слідів. Проти капіталістичних змагань і звиску мас, робітничка класа виставляє зброю освіти і освіти. Провідники робітників навчили широкі маси соціалістичної евангелії, котра проповідує внавіл робітництва з під капіталістичного ярма. І місце обіцтовати краще життя в небі кажуть: „Ту на землі хочемо бути щасливими, не хочемо бути вічно тільки працюючими водами.“ — і з такою думкою пролетаріатичної свідомости почали поборювати духа неволі і ярма зарузу, яку ширила капіталістична преса межи робітництвом усював ся за помічю своїх письм, брошур, і відчатів. І робітництво політично зорганізоване приує — до здобуття політичної волі і власти. Політичний вплив робітничої класи росте з кожним днем а рівночасно в массах росте почуття і свідомість права. Партия еціал-демократична стоїть на сторожі, щоб стерігти здобуги права і провадити борбу о здобуття нових.

Коли пролетаріат буде мав сильну волю, щоб дані йому права використати, то з певністю на дорозі послітки зросте до великої сили, котра певнобуде здібна до збурення капіталізму.

В той спосіб маси робітництва мають ясно витичену дорогу, розходити ся лише оте, щоб всі сповняли, снії обовязок, щоб всі запрягли свої сили до здобуття нового соціалістичного ладу, в котрім кожда людина буде мала заповнене істнованя відповідне людськїй гідности.

Відклик нашого Товариша зі старого краю.

Нам партійний товариш Е. Гуцайло відізвав ся до нас по своїм повороті до старого краю і ось ми містимо письмо нашого Віддлу до него та його відклик до нас, який відносить ся не лиш до віннігеських свідомих робітників У. С. Д. П. Канади.

Ми члени Віннігеського Віддлу У. С. Д. П. висловлюємось зі щирою подякою т. Е. Гуцайлови за щирі праці та розвиток Віннігеського Віддлу та взагалі цілої партії широчю освітну науку соціалізму редагуєчи партійний орган „Робочий Народ“, та на дальше будем вдячні, як т. Гуцайло причинив би ся до розвитку партії дописями як також научними статями, про партійний рух в Галичині і Буковині, і про всякі інші інтересні для членів події.

Председатель: Ф. Вуланюк.

Секретар: Григорій Ткачук.

Дорогі Товариші!

До мене насыпіло до старого краю Ваше письмо і признанам за мою дрібну працю серед Ваших радів в Канаді. Я зі свого боку дякую Вам за Вашу щирю прихильність і зрозумінє моїх заходів. Де би я не був, там все і все мої змаганя будуть стремити туди, щоби освідомлювати широкі круги робочого народу, якого метою є сотворити новий лад з рівності праці, засків і приємностей життя для всіх без винятку.

Не мені а Вам належить ся подяка, що Ви зрозуміли інтерес робочої класи, йдете на ту дорозу нової науки і стаєте робітникам на тяжкій шляху до нової будучности. Вам всім належить ся подяка від суспільства, котре ще не зрозуміло нових своїх завдань, бо не для себе працюєте Ви, а для великої суми народик законаних доси в армі капіталістичного ладу.

В мене радує ся серце, що я між Вами найшов свідомих відважних товаришів, які з понім пожертвованям спрямували свої бажаня і працю в той визвольний бік нового шляху.

Ваше письмо до мене свідчить лише про те, що визвольна праця не устає а зростає все і все, а значючі відносини Вашої нової вітчани, мозу, дивлячись в будучність, висказати ся про велитеський розвиток Вашого руху. Вашої партії і її велитеської сили. Партия еціал-дем. в Канаді, а У. С. Д. П. в Канаді особливо пустила здорові коріні у Вашім суспільстві і, поробивши деякі малі формальні зміни в своїй організації, зросте до пануючої сили в Канаді. І не я самий, а к Ваш звакоюий товариш і близький Вам, але всою робочий народ свівта буде тішити ся Вашою силою, яку Ви, як свідомі класа, здобудете в недовзі.

Працуйтеж, Товариші, в тім напрямі дальше, нехай робочий народ свівта у Вас має гарного союзника в здобуття нового ладу. Ви, як Українці, здобуйте ряди своїх власних племінників для нової науки, щоби наш народ міг стати до спілки народів свідомим членом, таким членом, який вложив свою лепту в скарбницю визвольного руху і в скарбницю держави рівности народів.

Працуйте, Товариші, а Ваша праця запште ся золотими буквами в історію розвитку нашого народу і на сторінках історії борби за новий лад. Не дивіть ся ніколи на хі-бі одиниць, які колись сидюю Вашої перемоги таки прийдуть у Ваші ряди, не дивіть ся на перепони буденного життя, а глядять все вперед, де виконують ся доля вас всіх і доля цілого нового суспільства. Працуйте з пожертвуваням свого я для нашої визвольної Українськє Соціал-Демократичної Партії, здобуйте зі все свідомих членів, а тим самим будете працювати для всого робочого народу свівта. Ся партія Вашим подем праці призначено долею Вашого походження, а місцем праці за визвіл цілого людства.

Я щиро вітаю Вас і прирікаю, що ніколи не лишу такої самої роботи, яко я робив у Вас, а робота, хоть не у Вашім краю але в тім самім напрямі, буде також працею для Вас і для Ваших союзників.

До побаченя в праці за новий соціалістичний лад!

Евген Гуцайло.

Глібока, дня 1. мая 1914.

Форми народного господарства.

Переповів Е. Гуцайло.

(Дальше.)

8. Господарство зростаючого капіталізму.

Лиш не думайте, що такий ступінь господарства, який є оєс описаний в попереднім розділі, що він вєуди по всіх краях рівночасно розвивав ся. Так оно не було попри такі околиці, в котрих була вже товарова продукція, були другі такі, де ще істнувала стара сільська господарка замкнена сама в собі, де ще в мужицькій родині продукувало ся лиш те і стілько, кілько треба було родині, а лиш дуже маленька чась з того продавала ся. Це ще краї, що ще доси, ось в початках 20 столїтя, істнує замкнене господарство, як ось в Росії, Румунії, північно східній Австрії і т. д. Мужик не раз охотнійше дає свої дорогі продукти бідному ремісникові чим гроші. Во гроші для мужика є чимсь незрозумілим, хоть він чує те, що они його гветуть; він просто поважає, обожає гроші. Його власні продукти мають не раз в його очах меншу вартість, чим гроші.

Але господарство як цілість а ще в густо залюднених точках міжнародного руху ставало ся все то більше товарою господаркою.

Грошевий рух росте а з грошевим рухом росте торговля на кредит. Важні-

господарскі договори заклочують ся не все за готові гроші а не на кредит, гроші позичають ся на процент і так господарство грошеве приходиться до оєс описаного кредит. Така господарка має ту прикмету, що одиниць, кредитарі, збирають величезні маэтки. Попри торговий капітал і попри проценто-вий або лхварський капітал розвиває ся ще один капітал, який не пускає ся в вирост в торговлю або на позички а вкладає ся в продукт і ю. Торговець, майстер, чи робітник не купує ним в обмін ані не позичає його а вироблює за нього богато, цілу громаду річий, товарів, які він відтак продає з великим зиском. Такий продукційний капітал знаходить там місце, де набиравло ся богато робітників, які за заплату продають свою силу і які не можуть користати в привілейім цехових майстрів. Дальше знов такі місця, як оєс положно, сукно, залізні товари і другі може лиш в них, лиш в тих місцях може відбувати ся, бо де инде їх нема, це до того в тих місцях є богато робітників до розпорядкости, бо населєна густо. Тодя в таких місцях півстають огнища масової продукції товарів.

Так витворює ся попри торговий капітал ще й промисловий капітал, то є такий капітал, який вкладає ся в промисел для зиску. Такого капіталу жививає його властитель на те, щоби навіть ремісників та робітників, за заплату, доби они випродкували йому богато товарів, які знов той властитель капіталу продає, а зиск не ділить з процентами [робітники і ремісники] а сам ховає в кишеню. Таким робом стоїмо на порозі розвитку модерного капіталізму. З пережитих цехів, з феодального господарства, яке розкладає ся вже то більше розвиває ся капіталістичне господарство.

З пережитою цеховою господарства, з феодального панованя і розкладу того-ж феодального виростачють початки капіталістичної господарки визначють ся тим, що це на величезних просторах переважає стара продукція для домашнього вжитку, а продукція товарів серед тих широких просторів становить гейби витмки. Поодинокі капіталісти в'обовязують контрактм або наймають ремісників, щоби вироблювали певного рода товари у великій кількости. Зверху достарчав капіталіст тим ремісникам лиш сировий матеріал а знарядів ні, він лиш кавав наробити собі богато замовленого товару, який він відтак продавав. Штвїтше достарчав капіталіст ремісникам крім матеріалів ще й знарядя праці, себто варетат, але ремісник попри те не переставав ще бути ремісником як продуцент. Се була продукція дрібних домашних ремісників, які вже не є ремісниками завнього краю, бо не роблять на замовленя для багатих замовляючих, ані не вироблюють товарів самостійно, лиш переважно як підлеглих виключують для одного капіталіста. Така форма праці аветь ся м а н у ф а к т у р н а. Мануфактурний продукції

робили цехи дуже великі перешкоди, бо цехи віділи в ній дуже великого конкурента. Через ті мануфактурні підприємства осадовлювали ся зразу лиш в тих околицях, де цехів не було, і де ремісники не творили ніяких звязків. Пізнійше почали підприємці централізувати працю мануфактурної продукції у фабричних заводах. Однаковож тих фабрик не треба собі уявляти такими, якими они є сегодня. Ті фабрики не мали ані машин, ані не було в них поділу праці. Се були лиш просторі комнати, де найменші ремісники робили один побіч другого. Але вже через те, що праця була сцентралізована в одному будинку, в однім заводі, була вже сяка така нагода заводити такий поділ праці, який лиш могли допустити тогдшні зваради праці, і можна було настановляти особливих фаховців в певній частині праці і можна було вже спеціалізувати робітників. Ті спеціалізовані робітники могли вже далеко більше виробляти при сякім таку поділ праці, чим давнійше, коли тб ще кождий робітник виробляв яку будь річ сам від початку до кінця, себто доки річ не була готова. Коли ж вже почали розкладати працю на її окладові частини, тогди повстала попри потребу все то більше продукувати ще друга потреба брати природу до помочи в праці. Півстають прилади, які при помочи людськїй руки прискорюють продукцію. Відтак беруть воду до помочи а коли водою не було можна вправляти в рух тих приладів, то брали до по-

Д. Дж.

Як би суди

Річ дє ся в Шкоці нило МкГвайни, високий, до Товариство Правди о даної ним присяги, о шні не себе за християнина і носить християнству несварство Правди опирал тимже Мк-Гвайном, по чсеї спосіб:

Питаня: Ви каже Відповідь: Так. П. Се значить, що ви те те, чо го він учив? В. Так.

П. О скілько я розумію стотляр, і був дуже бідний? В. Так а.

П. Але ви ніколи нічого не жні?

В. Я мушу працювати шу пити чай з панамі. Що до плати, то маю лиш нє, уголь, газ.

П. Ви ознайомені з військом над бідними Арабсами і загалом над всіма військами?

В. Ну, бачите я вірю.

П. Ваші молитви за світ, чи не так?

В. Можливо що так.

П. О скілько я розумію тих, що гнобили бідних, для виду довго молились? В. Так.

П. Чи в часі недавнього тали тих, що віднесли чимось чини бідним? Аб малий платі для гірничам за їх працю там мало на вулицях? Або лишварі?

В. Ні, я ніколи не бачив.

П. Я про те не питаю Христа. Чи ви їх також вісте. В. Ні ми живемо в них.

П. Христос вбив ерибакив, робітників. Чи в. Ні.

П. Христос кавав, що не вбив нікого. А ви кажете ім буно, в яке їх поставила в

мочи пару. В тій доби вже розвіри морська плавба. Відрикка, з за морських краї, до преріжних скарбів, знов вивожувано річні заморських краєв. Через шав а з ним росла сила талу. Давні ремісники ти кроку навіть про дсамостійних майстрів вних робітників. Вимоги то більше, людність сїгає позичати видатк простую продукцію вандрує в міста та бнєня капіталови наєм більшає пролетар, себкотре немає нічого крітота все продати за гртар" з римским словом ринного Риму. Як оно все сво за римського цло голого бідного горніка, „Proks“, се був сяк, звичайно продажу кажу чи словами славнел, — жив коштом сусібвсім відмінного предбю новочасні пролакласа людей, котра с ним ремісником, ані хоть зве ся „пролетар суспільства а противя жив коштом она і пра